

FÖRSAMLINGSINSTRUKTION FÖR BJÄRKE FÖRSAMLING 2024

PK 2024-0071

Församlingsinstruktion är ett styrande måldokument för en lokal församling inom Svenska kyrkan. I vår församlingsinstruktion uttrycks Bjärke församlings mål och huvudtankar för hur vi vill verka som kristen församling utifrån vårt lokala och geografiska sammanhang och med de möjligheter som vi har här.

1. Teologisk grundsyn

Jesus Kristus - föddes som människa och levde som människa ibland oss. I en av våra adventspsalmer uttrycks detta så här *"Han kommer från eviga fröjder han lämnar sin tron av kristall, sin ära i ljusets palatser och lägges på strå i ett stall, Var glad... (Svensk psalm 108)*. Gud i det höga kommer ner till oss människor och delar våra villkor i allt och hans död och uppståndelse öppnar vägen till Gud för oss och ger oss möjlighet att leva i gemenskap med honom. Evangelierna skildrar detta på ett enkelt och ibland vardagligt vis och vår uppgift som kristna är att tolka detta och försöka förstå vad det kan betyda för oss idag.

Jesus är varje församlings självklara centrum och vilket allt kretsar om kring. Kyrkoåret med sin cirkulära rytm styrs utifrån Jesus liv och händelser som har med honom att göra. Allt har sin grund i honom, som också aposteln Paulus uttrycker i sitt tal i Aten, *"Ty i honom är det vi lever rör oss och är till"* (Apostlagärningarna 7:28)

Tillsammans i ord och handling vill Bjärke församling tala tydligt om Jesus. (Skara stifts vision) Utifrån det vill vi förmedla tron på Jesus som betraktar varje människa som en Guds avbild och som i handling visar att Guds nåd räcks åt var och en som vill ta emot den. Vi vill tala om Jesus som ser varje människas unika värde, honom vi alla är kallade att följa.

"Jag är mitt ibland er som tjänare". Detta säger Jesus på flera ställen och han menar att han som Gud själv väljer tjänandets väg för att nå oss. I Lukasevangeliet (kapitel 22:24-27) så talar han om skillnaden mellan Guds rike och andra riken. I det rike han företräder är det inte att härska över andra som är vägen framåt utan att tjäna och ge till andra. *"Jesus avstod från allt och antog en tjänares gestalt då han blev som en av oss. När han till det yttre hade blivit människa gjorde han sig ödmjuk och var lydig ända till döden, döden på ett kors"* (Filipperbrevet 2:6-8) Jesus valde tjänandets väg och som kristen församling i hans efterföljd är vi kallade till att tjäna vår samtid. Så vill Bjärke församling leva i Jesu efterföljd - och värna möten där liv kan uppstå.

2. Omvärldsbeskrivning

Bjärke församling består av de sex socknarna Stora Mellby, Erska, Lagmansered, Magra, Långared och Anten. (De sistnämnda utgör formellt samma socken men eftersom invånarna kring Antens kyrka sedan ett drygt sekel sökt sig till Antens kyrka så betraktas den delen sedan församlingssammanslagningen 2006 som en egen socken.) Församlingens geografiska område

FÖR SKARA STIFTS DOMKAPITEL

Åke Bonnier

2024-06-18

Datum

omfattar i stort sett den gamla Bjärke kommun, som sedan 1974 utgör den norra delen av Alingsås kommun, förutom Lagmansered socken, som vid samma tillfälle uppgick i Trollhättans kommun.

I församlingen bor ca 6 300 invånare varav ca 4 100 är medlemmar i Svenska kyrkan. Merparten av hushållen bor i villa och gårdsbebyggelse men i tätorterna finns också flera hyresfastigheter. Befolkningen är fördelad i 2633 hushåll enligt senast tillgängliga uppgifter. 856 av dem består av ensamstående personer utan barn. Cirka 500 personer inom församlingsområdet är födda i ett annat land än Sverige. I Sollebrunn finns ålderdomshemmet Bjärkegården både med enskilt boende och olika avdelningar. I övrigt finns det i Bjärkebygden privata vårdhem inom psykiatri, rehabilitering och alkoholrelaterade problem. I Sollebrunn har kommunen ett boende för nyanlända.

Kring sjön Anten och i gamla torp tillhörande Kobergs gods i Lagmansered finns många sommar- och fritidsboenden vilket ökar den tillfälliga befolkningen en del.

Bjärkebygden består av en levande landsbygd. Kring kyrkorna och utspritt över församlingens område finns samhällen och byar av varierande storlek. Sollebrunn är den största och här finns också det mesta av samhällsservicen i form av affärer, vårdcentral med barnvårdscentral och sjukgymnastik, banker, äldreboende, apotek och bibliotek, med mera. Här finns också ett servicekontor för kommunala ärenden.

Förskolor, och skolor (årskurs 0-6) finns i Stora Mellby, Långared, Magra och Sollebrunn. I Sollebrunn finns dessutom en högstadieskola. I Sollebrunns högstadium går de flesta av församlingens högstadiesbarn. Ungdomarna i Långaredsområdet och församlingens södra del går företrädevis på högstadium i Alingsås. Gymnasieeleverna går till största delen på gymnasiet i Alingsås, men även i Trollhättan eller på mer specialinriktade utbildningar runt om i regionen. Då Bjärke anses vara ett utsatt område i kommunen så har riktade insatser satts in för att skapa likvärdiga förutsättningar för alla barn och ungdomar i kommunen. Även ett skolsocialt team med fokus på Sollebrunns högstadium finns för att motverka psykisk ohälsa och ökad närvaro i skolan.

Inom församlingens gränser finns ett rikt och aktivt föreningsliv med hembygdsföreningar, intresseföreningar, flera idrottsklubbar, scoutkårer, pensionärsföreningar, hjälporganisationer och liknande. Frikyrkorörelsen är och har varit stark i bygden. Det finns i samma upptagningsområde som Svenska kyrkans sju equmenia- och pingstkyrkoförsamlingar som engagerar många människor.

Sammantaget är det ideella engagemanget stort i trakten.

Många pendlar till arbetsplatser i närbelägna orter och till städer som Alingsås, Trollhättan och Göteborg men det finns i församlingen också många arbetsplatser i större och mindre privata företag.

Skolorna och ålderdomshemmet Bjärkegården är stora kommunala arbetsplatser. Inom vård och skola har det dock till och från under många år varit svårt att rekrytera bland annat läkare och lärare.

Arbetslösheten är än så länge inte påtaglig ibland församlingens befolkning: 87 personer mellan 18-64 år redovisas som arbetslösa i senast tillgängliga siffror från Svenska kyrkans statistikkavdelning. Detta kan ju naturligtvis snabbt ändras då det ekonomiska läget i landet inte är så stabilt, med inflation, stigande priser och sjunkande resurser för kommun och region.

Bjärkebygden och dess invånare är likt övriga Sverige påverkade av tidens alla oroshärdar, i form av klimatkris, krig och oroligheter i omvärlden och oro kring den pågående gängkriminaliteten på många håll i landet. Närområdet har varit förskonat från den typen av brottslighet fast den är ju inte så många mil bort. Församlingen har också än så länge varit relativt förskonad från klimatförändringarnas effekter, som till exempel större översvämningar och stormskador etc. som drabbat olika regioner den senare tiden.

Periodvis har en del flyktingar blivit placerade inom församlingens gränser. Nu senast från Ukraina men även under och efter flyktingkrisen 2015. Ett stort engagemang för att hjälpa flyktingar har funnits och finns genom församlingar, föreningar och privata initiativ. Men även uttryck för rädsla och motvilja märks ibland.

I församlingen finns också människor med problem av olika slag: missbruk, ekonomiska bekymmer, psykisk och fysisk ohälsa. Många söker sig till Svenska kyrkan för stöd på olika sätt. Kommundelen klassas som ett socioekonomiskt utsatt område av Alingsås kommun.

3. Omvärldsanalys – utmaningar och möjligheter

1. En positiv motkraft i en orolig tid

Många i församlingen känner oro inför vad som händer i omvärlden just nu. Frågor som är angelägna för vår tid, som krig i Europa, gäng/klanrelaterat våld och klimatet skapar en del oro som många känner av. Kyrkans utmaning i vår tid är att vara en trovärdig motkraft mot vanmakt och passivitet som så lätt vill sprida sig. Hur förmedlar vi det hopp som evangeliet talar om och hur visar vi på ett trovärdigt alternativ?

Församlingen har engagerade medlemmar och många lokaler för olika typer av verksamheter för att nå människor som känner sig ensamma och oroliga. Svenska kyrkan har också potential att upplevas som en trygg och stabil organisation genom sin historia och lokala förankring.

Delar av församlingen klassas som socioekonomiskt utsatta områden. Detta mycket beroende på inflyttning från närliggande storstadsområden. Den ökande polariseringen i samhället påverkar också Bjärkeborna i någon omfattning. Den psykiska ohälsan ökar, inte minst bland unga.

Den ekonomiska situationen är tuff för många. En utmaning är att få fler att se våra gudstjänster och andra samlingar av olika slag som något som kan möta deras behov. En möjlighet är att hitta nya gudstjänstformer, nya typer av samlingar och samarbete med lokala föreningslivet. En utmaning är landsbygdskaraktären med en utspridd befolkning och många kyrkor.

2. Hållbarhet

Vi arbetar kontinuerligt för att utveckla en mer energieffektiv uppvärmning och minska vår elförbrukning. Kallställning av våra kyrkor under vinterhalvåret gör att vi sparar ca 50 000 kw per år mot tidigare år. Genom solceller får vi egenproducerad el för byggnader och elfordon. Luftavfuktare i våra kyrkor sänker luftfuktigheten vilket i sin tur gör att vi kan sänka inomhus-temperaturen ytterligare när kyrkan inte används. Vi tänker oss en framtid där vi återanvänder

gamla gravstenar. På delar av våra kyrkogårdar har vi anlagt blomsterängar för biologisk mångfald och under delar av året anpassar vi belysningen på våra kyrkor så det inte stör nattaktiva arter t ex fladdermöss.

3. Barn och unga

Många barn och unga har en tuff situation. Skolan har resursbrist och saknar personal. Att skapa trygga miljöer för våra barn och unga är en mycket viktig uppgift. Det finns ett stort utbud av aktiviteter för olika åldrar i församlingen. Utmaningen är att omfördela resurser så att fler barn och unga får möjlighet att delta i vår verksamhet då det nu är kö till de flesta av församlingens barn- och ungdomsgrupper.

4. Ideella krafter

Drygt 4000 personer är medlemmar i Bjärke församling. Många gör fina insatser som ideella, men många fler skulle må väl av att engageras för olika uppgifter i församlingen. I Bjärkebygden har frikyrkorörelsen en stark ställning och många är engagerade där. Det ekumeniska samarbetet är gott och viktigt och innebär en bredare kontaktyta.

4. Barnkonsekvensanalys - sammanfattning

“Jag blir glad och känner mig trygg” – så beskriver en av våra juniorer känslan i hennes grupp. Detta är något vi eftersträvar, att varje barn och ungdom ska känna sig trygg hos oss, att de får vara sig själva tillsammans med goda förebilder och med möjlighet att växa i sin tro.

Av vår enkätundersökning framgår att vi bör fortsätta med familjegudstjänsterna som har blivit etablerade och välbesökta och uppskattade av många familjer i församlingen. Verksamheten bör hållas kostnadsfri i möjligaste mån, så att man oavsett ekonomisk situation har möjlighet att delta. Att bedöma av kartläggningen, vår enkät och samtal tillsammans med barnen, så är församlingens möte med barn och unga väldigt viktigt.

En konsekvens som vi kan se är att det finns önskemål om större utbud och önskemål om fler tillfällen, såväl i verksamheter med anmälan som i våra öppna grupper. Samarbetet mellan skola-församling är gott och nyligen har ett samarbete med ungdomar påbörjats, där vi tar emot praoelever och ideella ungdomar som är med i vår barnverksamhet.

5. Pastoral programmet

Gudstjänst och musik

Församlingen firar många gudstjänster, oftast i tre av sex kyrkor/församlingshem varje söndag. Det är viktigt för en levande landsbygd och det lokala engagemanget att de olika kyrkorna hålls levande trots att antalet besökare inte alltid är så stort. Genom samverkan med andra organisationer i samhället är vår förhoppning att få fler människor att känna sig delaktiga och aktiva i och kring gudstjänsten. Ideella medarbetare som t ex kyrkvårdar och samordnare för kyrkkaffe och kyrkbuss finns redan men går att utveckla mer ytterligare. Kanske att gudstjänstgrupper är en väg att gå?

Musikverksamheten är omfattande. Församlingen erbjuder musikgudstjänster i både små och stora sammanhang. "Musik i sommarkväll" är ett uppskattat och välbesökt arrangemang under sommarmånaderna. Vi har många körer och att säkra återväxten i körverksamheten är en ständig utmaning.

Söndagsskola i samband med gudstjänsterna och fler temagudstjänster med inriktning på barn vore värdefullt. Att erbjuda musikundervisning inom församlingens ram är också en möjlighet som kan ge positiva effekter på flera plan, t ex genom att ungdomar får möjlighet att medverka med musik i gudstjänster och andra samlingar.

Barn och unga

Barn och unga är en självklar del av församlingen. I familjegudstjänsterna är sånger och sättet att presentera berättelserna anpassade till de yngre deltagarna.

Församlingen har ett gott samarbete med skolorna och det arrangeras Betlehems- och påskvandringar som är välbesökta av både skolklasser och allmänheten. Församlingen är en trygg mötesplats med goda förebilder för barn och unga, där de får möta sång och lek, samtal och pyssel/hantverk och dela tro och liv med varandra, med möjlighet att skapa och växa i sin tro. Verksamheten är till stor del kostnadsfri för att så många som möjligt skall kunna delta.

Diakoni

Diakonin i Bjärke församling präglas av omsorg och öppenhet, samarbetsvilja och med en önskan att ge röst åt de människor som lätt glöms och göms. Vi vill arbeta gränslöst och samverka med alla de goda krafter som finns i vårt samhälle. Det är diakonins uppgift att identifiera den utsatthet som inte alltid hörs eller syns. På de institutioner som finns i församlingen, exempelvis äldreboenden, har diakonin en självklar plats.

Församlingen erbjuder samtal som stöd, leva vidare-grupper och ekonomiskt stöd för människor med missbruksproblem, ekonomiska bekymmer, psykisk och fysisk ohälsa. Församlingen erbjuder också ett stort antal mötesplatser för att motverka t ex isolering och ensamhet. Alla församlingens verksamheter är tillgängliga genom att de antingen är helt kostnadsfria eller subventionerade.

Mission

Mission är kyrkans uppdrag att göra Jesus känd, älskad och trodd i världen. Mission är ett sätt att vara delaktiga i Guds mission med världen - att bidra till det som återupprättar skapelsen, värnar varje människa, ser de minsta i våra sammanhang, ett världsvitt uppdrag där församlingen samverkar med ACT Svenska kyrkan.

Missionsperspektivet är angeläget i all vår verksamhet. Som ett led i att nå ut har därför sociala medier och Kyrkblad en framträdande plats i informationsflödet.

En del av församlingens verksamhet har som mål att nå nya grupper och enskilda genom till exempel vägkyrka, soppluncher och kaffeservering vid Alla Helgonahelgen och medverka vid marknadsdagar. Insamlingar genom ACT-Svenska kyrkan är ett led i att stödja den yttre missionen ekonomiskt. En omfattande samverkan med bygdens många olika föreningar sker kontinuerligt.

Undervisning

Undervisning utgår från Jesus Kristus och är en del av församlingens huvuduppgift. Jämfört med tidigare generationer finns idag inte samma förförståelse av grunderna i den kristna tron. Detta vill vi svara upp emot genom att skapa möjlighet till utveckling och växt för våra barn och unga.

Den aktiva församlingens kärnan har också ett behov av ny kunskap och möjligheter till undervisning och vägledning i livet och tron. För att möta dessa behov behöver lärandet ha olika uttryck. Vi tror att vi kan väcka intresse för den övergripande, grundläggande kunskapsförmedlingen om kyrka, högtider, bibel och psalmbok genom att vända oss till större grupper av barn och unga vuxna. Exempelvis genom skolprogram så som Bibeläventyret. Församlingen inbjuder årligen till jul- och påskvandringar för samhällets låg- och mellanstadium. Mer djupgående vägledning och samtalsforum ger vi i form av bibelstudier och samtalsgrupper.

Hållbarhet

Flera åtgärder har gjorts för att minska vårt beroende av fossila energislag. Solceller finns sedan flera år på en av våra större fastigheter och långtgående planer för utbyggnad av detta. Församlingen har flera laddstationer för fordon med eldrift och Kyrkskjutsen sker med elfordon. Församlingen är sedan ca 20 år medlem i en lokal vindkraftföreningen där vi nyttjar delar av den energi som produceras i vårt närområde. Detta är ett led i kyrkans färdplan för klimatet. Kallställning av kyrkor under vinterhalvåret är sedan flera år en del av församlingens medvetna tanke att sänka energiåtgången.

Ideella krafter

"Ett nytt bud ger jag er, att ni ska älska varandra. Alla ska förstå att ni är mina lärjungar om ni visar varandra kärlek." (Johannesevangeliet 13:34-35)

Många människor bildar Bjärke församling. Många som på olika sätt bidrar till att sprida Jesu kärlek i ord och handling. Betydelsen av ideella medarbetare i församlingen är stor. Ideell i Svenska kyrkan här i Bjärke församling är den som utan ekonomisk ersättning utför en uppgift av något slag till förmån för församlingen och dess medlemmar.

Under 2023 fanns det ett 150-tal ideella medarbetare som utför ett stort antal uppgifter av skiftande slag: Utdelande av julblommor, skalande av grönsaker till soppan, kyrkvård, serveringspersonal, körverksamhet mm. I en miljö där man behövs trivs man och vår vikänsla stärks.

Tillsammans är vi Bjärke församling och vi behöver hjälpa varandra att öppna våra ögon för allt det vi kan göra tillsammans. Varje uppgift är viktig och värdefull och varje medlem har rätt att få bidra till Guds rikes tillväxt på det sätt den har möjlighet till.

Mer kan dock göras för att aktivt söka upp och uppmuntra människor att engagera sig i olika roller. Ett naturligt första steg är att uppmuntra dem som redan har någon kontakt med församlingen, t ex körmedlemmar, förtroendevalda, ungdomar, kafébesökare etc. Här behövs ett strukturerat arbete med att slussa in nya personer i olika uppgifter.

Domkapitlets regler

Domkapitlets inriktning och mål om gudstjänstfirande i församlingen

I Bjärke församlings sex kyrkor firas gudstjänster regelbundet varje söndag och kyrklig helgdag under kyrkoåret.

Domkapitlets regler om huvudgudstjänst

Vid alla söndagar och kyrkliga helgdagar firas minst en huvudgudstjänst i församlingen, oftast flera.

Domkapitlets regler om huvudgudstjänst med mässa

Vid alla söndagar och kyrkliga helgdagar firas minst en huvudgudstjänst med mässa i församlingen och som regel återkommande i samma kyrka. Ofta har församlingen huvudgudstjänst med mässa i flera kyrkor under söndagar/helgdagar.

Domkapitlets inriktning om mässa

Utöver mässa i huvudgudstjänsten firas i församlingen regelbundet mässa i form av familjemässa, mässa i Taizéanda, musikmässa, veckomässa etc.

Domkapitlets regler om dopundervisning som föregår konfirmationsgudstjänst

Bjärke församling följer Svenska kyrkans rambestämmelser och riktlinjer i konfirmandarbetet.

Domkapitlets regler om kyrkomusiker

I församlingen finns flera musikertjänster varav en är organisttjänst på 100%.

Andra språk

Bjärke församling har varje vecka under terminen ett "Språkcafé" i församlingens lokaler där flera grupper för minoritetsspråk träffas. Tillsammans med Hjälmares folkskola arrangerade Bjärke församling mötesplats med svenskundervisning för nyanlända ukrainare under 2022 och 2023. Vid behov hänvisas den som talar annat språk än svenska till den verksamhet som bedrivs i Skara och Göteborgs stift och i närliggande pastorat.

Kyrkorum

I församlingen finns sex kyrkor och en kyrkoruin. I Erska firas mässa i regel varje söndag/kyrklig helgdag under året och vid samma tid. I Stora Mellby, Långared, Anten och Magra firas regelbundet (varannan vecka) gudstjänster av olika slag såsom Taizégudstjänster/-mässor, musikgudstjänster och musikvesper. I Lagmansered är det gudstjänster mer sällan. Gudstjänster firas även i våra församlingshem under vintermånaderna.

6. Utvecklingsområden

Diakonin

Delar av församlingen betecknas som socioekonomiskt utsatta/svaga områden och har därav en hel del extra behov. Sedan flera år har vi en diakoniassistenttjänst i församlingen. Tjänsten är välfungerande men ändå begränsad och vår önskan är att inom rimlig tid utöka till en diakontjänst.

Vi tror på ökade möjligheter till att stödja och hjälpa här har de ideella medarbetarna stor betydelse. Församlingskollekt till diakonin sker regelbundet. Behövande kan söka medel här. En form av diakoncentral med samtalsmöjlighet vore önskvärt i framtiden.

Barn och ungdom

För att svara upp mot behovet att vara tillgängligt för fler barn och unga ser församlingen en möjlighet att utöka vår lovverksamhet. Vi ser också en möjlighet till någon form av musikundervisning eller musikskola i församlingens regi. I Bjärke finns i nuläget ingen kommunal musikskola. Under flera år har församlingen lett barnkörers som ju är en form av musikskola där barnen i grupp lär sig sångens "instrument".

Då församlingen har flera lämpliga lokaler och pedagogiskt kunniga musiker ser vi det som en möjlighet till att erbjuda undervisning på vissa instrument. Kanske kan detta vara en långsiktig musikerrekrytering. Församlingens fritidsgård "Källarn" planerar att utöka öppettiderna.

Gudstjänster

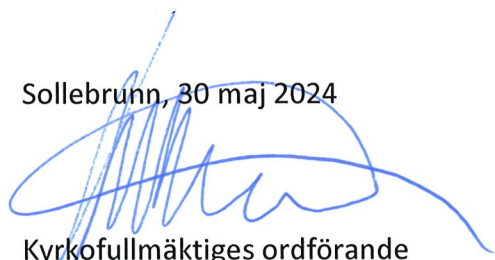
Vi vill försöka nå fler församlingsbor att delta i gudstjänsterna genom att t ex samarbeta med olika föreningar, andra församlingar och arbetsplatser. Inte minst vill vi försöka nå nyinflyttade. Arbetet fortsätter med att försöka få människor att känna sig delaktiga och aktiva i och kring gudstjänsten. Det kan ske genom att barnkörers och barngrupper medverkar i de ordinarie gudstjänsterna. Viktigt också att fortsätta att utveckla alternativa gudstjänstformer.

Gravfältet, Erska Lunde

Tillsammans med Länsstyrelsen har församlingen påbörjat ett projekt där gallring och nedtagning av träd för att synliggöra ett gravfält från Järnåldern gjorts. En pilgrimsled går förbi gravfältet. Med eventuellt stöd från EU planeras att bygga vindskydd för övernattning och även grillplatser.

I församlingen finns Lagmansereds kyrkoruin som erbjuder möjligheter till goda besök. Med viss restaurering av befintliga murar kan friluftsevenemang arrangeras. Cirka 100 000 turister besöker Bjärke varje år och vi önskar att många av dem kommer att besöka gravfält och ruin när det väl är i ordning.

Sollebrunn, 30 maj 2024

Kyrkofullmäktiges ordförande
Karin Backlund

Kyrkoherde
Robert Sörstrand

Omedelbar justering av ärendet Församlingsinstruktion 2024

Kyrkofullmäktiges sammanträde den 30 maj 2024, kl. 19:00 i
Sollebrunns församlingshem.

Beslut:

1. att fastställa bifogat församlingsinstruktion.
2. att lämna över församlingsinstruktionen till domkapitlet för godkännande.
3. att justera denna paragraf omedelbart.

Ordförande

Karin Backlund

Sekreterare

Heinz Böhm

Justerare

Britt-Jugér Karlsson

Justerare

Lena Björklund